

MLL:n eurovaaliohjelma 2024

Lasten oikeuksia on toteutettava johdonmukaisesti EU:ssa

Euroopan unioni on sitoutunut edistämään lasten oikeuksia. Lasten oikeuksien suojeleminen ja edistäminen on EU:n työn keskeinen tavoite niin unionissa kuin sen ulkopuolellakin. Se vahvistetaan myös EU:n perusoikeuskirjassa. EU on hyväksynyt lukuisia lasten oikeuksia koskevia oikeudellisia ja poliittisia asiakirjoja. Niiden tunnettuutta on lisättävä ja toimeenpanoa vahvistettava kaikissa lapsia koskevissa EU-politiikoissa.

Lapsiperheköyhyyden torjunta, koulutuksen takaaminen kaikille lapsille ja nuorille, vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten oikeuksien turvaaminen, ihmisoikeuksien ja vapaan kansalaisyhteiskunnan edistäminen, turvallisemman verkkoympäristön varmistaminen ja ilmastonmuutoksen torjunta ovat asioita, joihin EU:ssa on tartuttu ja joiden eteen tulee edelleen vahvasti työskennellä.¹

Ilmastonmuutos, luontokato, koronapandemia sekä Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja muut aseelliset konfliktit ovat heijastuneet eri tavoin myös lasten ja nuorten elämään Euroopassa. Lasten ja nuorten turvallisuuden tunne, luottamus tulevaisuuteen ja mielenterveys ovat joutuneet koetukselle. EU:ssa tulee varmistaa, että myös nämä lasten ja nuorten tarpeet huomioidaan.

Lasten oikeuksien strategian jatko ja sen toimeenpano varmistettava

EU on sitoutunut johdonmukaiseen ja tavoitteelliseen lasten oikeuksien edistämiseen hyväksymällä lasten oikeuksia koskevan EU-strategian vuosille 2021–2024. Strategia liittyy EU:n perusoikeuskirjaan, YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030). Strategian jatko tulee varmistaa. Strategia auttaa valtavirtaistamaan lasten oikeudet kaikkiin lapsia koskeviin EU:n politiikkoihin. EU:n lasten oikeuksien strategian kansallista toimeenpanoa on vahvistettava osana kansallista lapsistrategiaa.

Jotta lasten oikeudet toteutuisivat EU:n päätöksenteossa, tarvitaan säännönmukaista lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia. Lapsivaikutukset on arvioitava kaikissa lapsiin vaikuttavissa päätöksissä ja arviointien tulokset on otettava huomioon.

Lapsiperheköyhyyttä torjuttava ja eurooppalaisen lapsitakuun tavoitteet toteutettava

Lapsuudessa koetulla köyhyydellä on pitkäaikaiset kielteiset vaikutukset. Köyhyys heikentää hyvinvointia lapsuudessa, minkä lisäksi sen vaikutukset ulottuvat myös aikuisuuteen muun muassa heikompana työ- ja toimintakykynä. EU:ssa sovitun tavoitteen mukaisesti köyhyyden tai

¹ Miten EU suojelee lasten oikeuksia? <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20231109STO09921/miten-eu-suojelee-lasten-oikeuksia>

syrjäytymisriskissä olevien määrää tulisi pienentää vähintään 15 miljoonalla henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Näistä vähintään viiden miljoonan olisi oltava lapsia.

Suomi on asettanut kansalliseksi tavoitteekseen vähentää köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrää 100 000 henkilöllä vuoteen 2030 mennessä. Näistä henkilöistä kolmasosan tulisi olla lapsia. Suomi myös toteuttaa eurooppalaisen lapsitakuun kansallista toimintasuunnitelmaa osana kansallisen lapsistrategian työtä ja raportoi EU:lle lapsiperheköyhyystilanteesta ja sen muutoksista.

Lapsiperheköyhyyden vähentämiseen asetettuja tavoitteita tulee määrätietoisesti edistää EU:ssa. Eurooppalaisen lapsitakuun toimeenpanoa kansallisella tasolla tulee vahvistaa ja lapsitakuun kansallisten toimintasuunnitelmien toteutumista seurata ja arvioida aktiivisesti EU:n tasolla.

Lasten ja nuorten osallisuutta edistettävä

Lapsilla ja nuorilla on oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa. Heidän tarpeensa ja näkemyksensä on huomioitava EU:n päätöksenteossa. Ei ole tarkoituksenmukaista, että lasten tulevaisuus on ainoastaan aikuisten muotoilema. Lapsilla ja nuorilla on paljon sellaista tietoa, jota ei saada päätöksenteon tueksi muutoin kuin kuulemalla heitä. EU:n lasten osallistumisfoorumia tulee hyödyntää aktiivisesti huomioiden eri lapsiryhmät, erityisesti heikommassa asemassa olevat ja syrjinnälle alttiit lapsiryhmät. Lapset ja nuoret eivät ole yhtenäinen ryhmä, joten on tärkeää varmistaa, että kaikille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus esittää näkemyksensä ilman minkäänlaista syrjintää.

Lasten ja nuorten koulutuksen laadusta huolehdittava

Koulutus ja sitä edeltävä varhaiskasvatus ovat keskeisiä lasten ja nuorten hyvinvoinnin, kehityksen ja osallisuuden toteutumisessa. Kukin EU-maa on vastuussa omasta koulutusjärjestelmästänsä, mutta EU tukee niitä yhteisten tavoitteiden asettamisessa ja hyvien toimintamallien jakamisessa. Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulutuksen takaaminen kaikille lapsille sekä nuorten koulupudokkuuden ehkäiseminen on oltava jatkossakin EU:n keskeisiä tavoitteita ja painopisteitä.

Vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten ja pakolaislasten oikeuksien toteutuminen varmistettava

Monissa EU-maissa etnisiin ja kielellisiin vähemmistöihin, kuten romaneihin kohdistuu edelleen syrjintää. Syrjintä ja rasismi aiheuttavat paitsi turvattomuuden tunnetta sitä kohtaavalle ja vähentävät osallisuutta, ne myös murentavat luottamusta viranomaisia kohtaan. Pakolaislasten ihmisoikeuksien toteutuminen on vaarantunut ja perheenyhdistämisestä on tehty äärimmäisen vaikeaa. Vihapuhe ja väkivalta uhkaavat lasten kasvurauhaa. Tarvitaan vahvempia vähemmistöihin kuuluvien lasten ja pakolaislasten suojelutoimia, joiden toteutumista EU valvoo. Syrjivien rakenteiden purkaminen vaatii pitkäjänteistä, johdonmukaista ja laaja-alaista työtä sekä tuekseen poliittista sitoutumista ja resursseja.

Lapsille turvallisempi digitaali- ja tietoyhteiskunta

Lapsilla on oikeus tietoon, turvallisuuteen ja suojeluun myös digitaalisissa ympäristöissä. Verkossa tapahtuvalla kiusaamisella, häirinnällä ja seksuaaliväkivallalla, syrjinnällä ja ikätasoon sopimattomalla sisällöllä sekä liiallisella mediankäytöllä on kielteisiä vaikutuksia lasten hyvinvoinnille. EU:n yhtenä tärkeänä tehtävänä on lasten ja nuorten medialukutaidon vahvistaminen tarjoamalla koulutusohjelmia ja resursseja, kuten Safer Internet Centre toiminta, joka auttaa lapsia, heidän vanhempiaan ja lasten kanssa toimivia ammattilaisia ymmärtämään paremmin digitaalisen maailman riskejä ja mahdollisuuksia. EU:n lasten oikeuksien strategian mukaisesti erityistä huomiota tulee kiinnittää lasten turvallisuutta verkkoympäristöissä vahvistavaan lainsäädäntöön. Yhteistyötä palveluntarjoajien ja teknologiaa kehittävien yritysten kanssa tulee tiivistää. Lasten oikeus yksityisyyteen, henkilötietojen suojaan ja ikätasolle sopivan sisällön saatavuuteen on sisällytettävä digitaalisiin tuotteisiin ja palveluihin.

Ilmastonmuutosta torjuttava

Ilmastonmuutos on vakava uhka nykyisille ja tuleville lapsisukupolville, koska sillä on huomattavia kielteisiä vaikutuksia ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tarvitaan nykyistä vahvempia toimia. EU:n on pidettävä toiminnassaan ilmastonmuutoksen torjunta prioriteettina ja pyrittävä edistämään EU-maiden lisäksi myös EU:n ulkopuolisten maiden vahvempia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Lapsen oikeuksissa ekologinen kestävyys ja ilmastonmuutos ovat nousseet vahvasti esiin viime vuosina. Esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien komitea on antanut yleiskommentin numero 26 lapsen oikeuksista ja ympäristöstä sekä erityisesti ilmastonmuutoksesta.

Kestävän kehityksen (Agenda2030) tavoitteita edistettävä

Kestävän kehityksen tavoitteet ovat tärkeitä lasten oikeuksien edistämisessä ja toteutumisessa. EU:n tulee ottaa täysimittaisesti huomioon Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteet lapsen oikeuksien toimeenpanossa. Sosiaalinen, ekologinen ja taloudellinen kestävyys liittyvät kiinteästi toisiinsa ja vaikuttavat toisiinsa. Merkittävä toimintaohjelman läpileikkaava ”ketään ei jätetä jälkeen” (Leave no one behind) periaate vahvistaa yhdenvertaisuutta myös lasten oikeuksien toteutumisen osalta.

EU:n tulee kehittää hyvinvointitalouden näkökulmaa päätöksentekoon. Hyvinvointitalous on lähestymistapa, jolla saavutetaan sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyuden nykyistä parempi tasapaino. Sen päämääränä on ihmisten hyvinvoinnin tukeminen ja hyvän elämän edellytysten vahvistaminen sekä turvaaminen. Sekä EU- että kansallisella tasolla tulee vahvistaa lapsiin investoimista. Lapsiin investoiminen paitsi toteuttaa lapsen oikeuksia niin se on vaikuttavinta hyvinvointi- ja talouspolitiikkaa.

Ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja vapaa kansalaisyhteiskunta turvattava

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja toteuttaminen sekä oikeusvaltioperiaate ovat eurooppalaisen arvoperustan ydin, josta on pidettävä kaikissa tilanteissa kiinni. Vapaa kansalaisyhteiskunta on olennainen osa demokratiaa. Lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus kuuluvat demokraattiseen yhteiskuntaan. Ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja kansalaisyhteiskunta ovat joutuneet myös EU:n alueella haastetuiksi tavalla, josta on syytä olla huolissaan. Tarvitaan EU:n laajuisia toimia ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja vapaan kansalaisyhteiskunnan turvaamiseksi.

Ohjelma on hyväksytty Mannerheimin Lastensuojeluliiton liittohallituksessa 27.3.2024.